

Gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Beverwijk

2024

Inhoud

De voorzitter spreekt	3
Actueel.....	5
Omgevingswet en Adviescommissie	5
Werkwijze en Samenwerking	5
Veranderingen binnen de gemeente	6
Blik op de Toekomst	6
Ambities en kernwaarden	6
Ontwikkelingen bij MOOI Noord-Holland	6
Thema: de herbestemming van kerkgebouwen	8
Zo werkt het	10
Even voorstellen	10
Werkwijze	12
Beoordelingskaders	12
Thema: Nieuwbouw in het winkelgebied	14
Cijfers	16
Aantal aanvragen en aanvraagsoorten	16
Adviezen	17
Register van plaatsvervangers	18
Thema: Het uitbreiden van woningen in het beschermde gezicht.....	19
De advisering	21
Beleidsadviezen	21
Ondersteunende activiteiten	22
Thema: De verduurzaming van monumenten	23
Evaluatie en aanbevelingen.....	25
Overige aanbevelingen door de commissie	26
Tot slot	27
Colofon	28

Nr. 1 Woningen aan de Zeecroft in het beschermd gezicht Wijk aan Zee. De commissie heeft afgelopen jaar geadviseerd over de ruimtelijke inpassing van zonnepanelen.
Bron: MOOI Noord-Holland

De voorzitter spreekt

De gemeente Beverwijk is een bijzondere gemeente, gelegen te midden van een verscheidenheid aan natuurlijke en industriële landschappen: aan de kust, aan de binnenduinrand en aan het weidelandschap enerzijds, maar ook aan de uitlopers van het Noordzeekanaal en aan het uitgestrekte fabrieksterrein van TATA Steel. Als gevolg hiervan hebben Beverwijk en Wijk aan Zee zich op heel verschillende manieren ontwikkeld, waardoor het bebouwingsbeeld binnen de gemeente heel divers is. De oudste stedenbouwkundige structuren zijn terug te vinden rond de Breestraat in Beverwijk en de grote open weide in Wijk aan Zee, maar tegelijkertijd is er op ruimtelijk gebied in de loop der eeuwen in de gemeente veel veranderd.

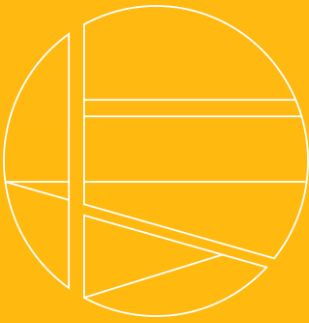
De inwerkingtreding van de Omgevingswet in januari 2024 heeft ervoor gezorgd dat de commissie op een meer integrale manier kan adviseren over de omgevingskwaliteit in de gemeente. Hoewel grote delen van de gemeente in principe welstandsvrij zijn, en de rol van de commissie hierin beperkt, biedt het nieuwe wettelijke advieskader meer ruimte om aandacht te vragen voor thema's als cultuurhistorie, klimaat, waterkwaliteit, gezondheid en biodiversiteit. Het wettelijk advieskader voor gemeentelijke, provinciale en rijksmonumenten bood uiteraard al ruimte voor de commissie om te adviseren, maar is met de komst van de Omgevingswet uitgebreid met de omgeving van het monument, waardoor ook hier meer ruimte is om de omgevingskwaliteit in de gemeente te versterken. Als commissie bewegen we graag mee in deze ontwikkeling waarin de onbebouwde ruimte en het landschap even relevant zijn als de gebouwen zelf.

Naast de adviestaken op het gebied van monumenten en het beschermd dorpsgezicht Wijk aan Zee richt de commissie zich vooral op de ontwikkelingen die op dit moment op grote schaal plaatsvinden in de Breestraat. De Breestraat heeft een breed en taps toelopend middeleeuws straatprofiel, wat tot uiting komt in de naam, en kenmerkt zich door kleinschalige bebouwing op smalle percelen. Door de grote hoeveelheid nieuwbouw die in de Breestraat wordt gepleegd, staat dit historische karakter onder druk. Met behulp van haar adviezen probeert de commissie een balans te zoeken tussen enerzijds de planologische ruimte die het omgevingsplan biedt, en anderzijds het behoud van de kernwaarden van de Breestraat, als belangrijkste as in centrum van Beverwijk en een plek waar veel inwoners van de gemeente met grote regelmaat komen om te verblijven, te winkelen en steeds vaker ook te wonen.

Ook dit jaar heeft de commissie op een bijzonder prettige manier samengewerkt met de plantoelichter en beleidsmedewerker Erfgoed vanuit de gemeente, Conny van Rijn-Spits. Ook in het nieuwe jaar hopen we deze goede samenwerking te continueren.

Natasja Hogen,

Voorzitter gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Actueel

Actueel

Dit jaarverslag biedt een overzicht van de activiteiten van de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit in 2024 en onze inspanningen voor omgevingskwaliteit binnen uw gemeente. Het verslag, wettelijk voorgeschreven, wordt jaarlijks aangeleverd aan de gemeenteraad en dient om inzicht te geven in onze adviserende rol voor een kwalitatief goede leefomgeving in gemeente Beverwijk.

Omgevingswet en Adviescommissie

2024 markeerde een overgangsjaar voor de ruimtelijke ordening in Nederland, vooral door de invoering van de Omgevingswet. Deze nieuwe wet brengt veranderingen in werkwijze en cultuur binnen gemeenten met zich mee. Wij ondersteunden de gemeente bij de oprichting van de nieuwe wettelijke adviescommissie, gestart op 1 januari 2024. Met de bredere en meer vroegtijdige advisering over omgevingskwaliteit, worden ook nieuwe thema's zoals verduurzaming, klimaatadaptatie, natuurinclusief en biobased bouwen vaker een onderwerp aan onze gesprekstafel. Meestal, zo valt in dit verslag te lezen, leidt dit tot positieve adviezen, waarbij we de wensen van de initiatiefnemer zoveel mogelijk in evenwicht brengen met gemeentelijke beleidsdoelen.

Werkwijze en Samenwerking

De commissie heeft een belangrijke taak in het bevorderen van omgevingskwaliteit, met extra aandacht voor cultuurhistorie. Meerdere deskundigen op dat gebied zijn opgenomen in de commissie, en waar nodig raadplegen we specialistische kennis via MOOI Noord-

Holland. Als onafhankelijk, multidisciplinair team helpen we publieke en private belangen zorgvuldig af te wegen binnen de kaders van het gemeentelijk beleid. Onze adviserende rol is constructief en gericht op inhoudelijke ondersteuning, in nauwe samenwerking met de gemeentelijke diensten. Dankzij trainingen en een vernieuwd adviesformat via MOOI Noord-Holland kunnen we effectief adviseren binnen de nieuwe kaders.

Veranderingen binnen de gemeente

De introductie van de Omgevingswet in 2024 betekent een nieuw tijdperk voor gemeenten. Gemeenten passen nieuwe instrumenten, kaders en processen toe. Er is een cultuurverandering gaande waarbij meer faciliterend naar initiatieven wordt gekeken. De voorbereidingen om bestaande processen in het gemeentehuis te moderniseren, meer integraal naar plannen te kijken en ook de kwaliteit van de leefomgeving eerder bij planontwikkeling bespreekbaar te maken, zijn vrijwel overal gevorderd.

Blik op de Toekomst

De werkzaamheden van de nieuwe commissie zullen op den duur ook samenhangen met de vormgeving van het nieuwe beleidsinstrumentarium onder de Omgevingswet met nieuwe instrumenten als: Omgevingsvisies, -plannen, -programma's en vergunningen. Hierin krijgt het nieuwe begrip 'goede omgevingskwaliteit' als maatschappelijk kerndoel van de nieuwe wet gestalte. In de memorie van toelichting op de wet wordt 'goede omgevingskwaliteit' gekoppeld aan aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap.

Ambities en kernwaarden

De komende periode gaan wij als adviescommissie ook graag met u in gesprek over de ambities en kernwaarden van het kwaliteitsbeleid onder de Omgevingswet. Welke waarden en ambities staan centraal. Wat betekent dat voor de verschillende gebieden in de gemeente? In welke mate neemt de gemeente regie en wat wordt aan de mensen zelf overgelaten. De grote maatschappelijke opgave in de leefomgeving waar we de komende jaren voor staan moet opgelost. Maar naast vlot en betaalbaar moet het toch ook van goede kwaliteit zijn en lang houdbaar. Uw gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit speelt hierbij graag een constructieve en ondersteunende rol.

Ontwikkelingen bij MOOI Noord-Holland

MOOI Noord-Holland, de stichting die de commissie faciliteert, heeft haar verbinding met de gemeenten in Noord-Holland versterkt door statutenwijziging, waardoor aangesloten gemeenten nu extra toezicht hebben op strategische besluiten. Op 28 juni 2024 werd voor het eerst een vergadering van aangesloten gemeenten georganiseerd, waar ook uw portefeuillehouder bij uitgenodigd was. Deze nauwere betrokkenheid doet geen afbreuk aan het uitgangspunt dat de door de gemeenteraad benoemde commissieleden onafhankelijk kunnen blijven adviseren.

Nr. 3 Beschermd gezicht Wijk aan Zee.
Bron: Gemeente Beverwijk

Wat is omgevingskwaliteit

Zorg voor een goede omgevingskwaliteit betekent aandacht voor cultureel erfgoed, de kwaliteit van natuur(schoon), ecologie en landschap, de stedenbouwkundige kwaliteit, de architectonische kwaliteit van bouwwerken en de inrichting van de openbare ruimte (Memorie van toelichting van de Omgevingswet (art.4.1.3)).

Het tot stand brengen van goede omgevingskwaliteit is geen vaststaand (objectief) gegeven, het gaat over de waardering die mensen hebben voor bepaalde kenmerken van hun leefomgeving. Die waardering is persoon-, plaats- en tijdgebonden. Mensen kunnen waardering hebben voor:

1. Herkomstwaarde; kenmerken die samenhangen met de herkomst, die de geschiedenis van een gebied herkenbaar houden. Het kan gaan om plekken met historische betekenis, zoals monumenten, maar het kan ook een persoonlijk verhaal zijn bij een bepaalde plek;
2. Belevingswaarde; kenmerken die samenhangen met de beleving, zoals het groen, het uiterlijk van de bebouwing, de geborgenheid, de afwisseling of juist de rust;
3. Gebruikswaarde; kenmerken die samenhangen met het gebruik van een gebied, zoals de verschillende functies, de bereikbaarheid, de toegankelijkheid;
4. Toekomstwaarde; kenmerken die samenhangen met de mogelijkheden voor de toekomst, zoals kansen voor groei, duurzaamheid, robuustheid, waardeversteviging.

Nr. 4 OLV Goede Raadkerk voor de herbestemming.
Bron: Marcel Heijmans

Thema: de herbestemming van kerkgebouwen

Door Natasja Hogen

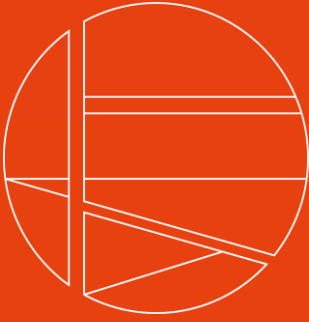
De herbestemming van kerkgebouwen was afgelopen jaar een belangrijk thema binnen de advieswerkzaamheden van de commissie, en zal de komende jaren een belangrijk thema blijven. De commissie heeft in 2024 geadviseerd over de plannen voor de herbestemming van de OLV Goede Raadkerk, waar onder andere de Voedselbank een nieuwe plaats krijgt, en een horecagelegenheid wordt gerealiseerd, deels in een nieuw tuinpaviljoen ten noordwesten van de kerk, en verschillende ambachtsruimten en appartementen worden gemaakt. Eerste schetsplannen voor de herbestemming van de Grote Kerk zijn daarnaast aan de commissie voorgelegd, die in 2025 verder zullen worden uitgewerkt, en in dat jaar volgt tevens de herbestemming van de Sint Odulphuskerk in Wijk aan Zee.

De herbestemming van kerkgebouwen past binnen een landelijke trend, waarbij steeds meer religieus erfgoed leeg komt te staan en op zoek is naar een nieuwe, duurzame toekomst. Het standpunt van de commissie hierin is dat een nieuwe functie noodzakelijk is om een gebouw te kunnen behouden voor de toekomst, waarbij gestuurd wordt op oplossingen welke enerzijds ruimte bieden aan een nieuwe functie, maar anderzijds de monumentale waarden van deze gebouwen respecteren. Het beleefbaar houden van de ruimtelijkheid is hierbij een belangrijk thema, evenals de omgang met de hoofdstructuur van de kerk en de invulling van de gevels. Belangrijke aandachtspunten voor de commissie vormden in de behandeling van het plan voor de OLV Goede Raadkerk bijvoorbeeld de omgang met

monumentaal glas-in-lood en de zoektocht naar passende buitenruimtes. De commissie kijkt ernaar uit om ook komend jaar met deze uitdagende opgaven aan de slag te gaan.

Nr. 5 De commissie op locatiebezoek.
Bron: MOOI Noord-Holland

Zo werkt het

Zo werkt het

Even voorstellen

De Gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit is benoemd door de gemeenteraad en samengesteld uit ervaren en vakbekwame adviseurs met kennis die nodig is binnen de gemeente Beverwijk. Het goed beoordelen van alle ruimtelijke aspecten van een initiatief of plan vraagt kennis, ervaring en vakmanschap. De adviseurs zijn specialisten op het terrein van stedenbouw, cultuurhistorie en architectuur en zij zijn onafhankelijk ten opzichte van de gemeentelijke organisatie en het gemeentebestuur. In 2024 bestond de commissie uit de volgende adviseurs:

- Ir. Karianne Vandenbroucke, voorzitter tot 1 september 2024
- Ing. Dr. Natasja Hogen, voorzitter vanaf 1 september
- Ir. Kees Doornenbal, restauratie-architect
- Ir. Marcel Heijmans, restauratie-architect en bouwhistoricus (roulerend commissielid eerste helft van het jaar)
- Ir. Rob de Vries, restauratie-architect en bouwhistoricus (roulerend commissielid tweede helft van het jaar)
- Romy Schuit MA, architectuurhistoricus en secretaris van de commissie

De commissie werd ondersteund door:

- Conny van Rijn – Spits, beleidsmedewerker cultuurhistorie gemeente Beverwijk

Werkwijze

De gemeente legt de plannen aan de commissie voor in een openbaar toegankelijke vergadering. Initiatiefnemers en eventueel hun adviseur en/of ontwerper worden in de gelegenheid gesteld om via een videoverbinding het initiatief toe te lichten. Belanghebbenden en geïnteresseerden kunnen bij de gemeente verzoeken om de behandeling van de plannen te volgen en worden dan toegelaten. De vergaderdata voor uw gemeente vindt u via deze [link](#).

De commissie kan in verschillende samenstellingen adviseren. Zo is het mogelijk om een zo geheten preadvies aan te vragen. Er vindt dan vooroverleg plaats met de commissie op een vroeg(er) moment in het planproces en zo kan haar inbreng nog relatief eenvoudig worden meegenomen door de initiatiefnemer of ontwerper. Daarnaast worden niet alle plannen door de voltallige commissie behandeld. Plannen kunnen namelijk ook behandeld worden door de kleine commissie; twee leden die namens de commissie advies geven over plannen van een beperkte omvang. Denk hierbij aan dakkapellen, zonnepanelen of het bekijken van een technische uitwerking van een plan waarvan het ontwerp in de fase van het vooroverleg al is goedgekeurd door de voltallige commissie. Bij de grotere plannen wordt de commissie middels een schriftelijke notitie door de afdeling stedenbouw en ruimtelijke ordening geïnformeerd.

Van elke planbehandeling, of dit nu gaat om een vergunningaanvraag of om een vooroverleg, stelt de commissie een advies op. We streven ernaar dat het advies begrijpelijk is voor iedereen; helder geschreven en zonder gebruik van onnodig jargon. Bovendien moet het advies juridisch houdbaar zijn. De gemeentelijke plantoelichter zorgt voor het openbaar maken en versturen van de adviezen naar het college, de aanvrager en eventuele andere belanghebbenden.

Beoordelingskaders

Er zijn meerdere gemeentelijke beoordelingskaders waar de commissie rekening mee houdt, waaronder de erfgoedverordening en de publicatie *Wijk aan Zee. Bouwstenen voor een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht*. In veel gevallen is ook het omgevingsplan en ander ruimtelijke ordeningsbeleid voor de commissie relevant. Deze beleidsstukken kunt u via de gemeente opvragen.

Nr. 6 De commissie op locatiebezoek. De bevindingen ervan worden naderhand vastgelegd in MOOI DARS, het Digitale Adviezen Registratie Systeem van de commissie.
Bron: MOOI Noord-Holland

MOOI DARS

In 2024 is hard gewerkt om een digitale koppeling tussen de gemeentelijke zaaksystemen en MOOI DARS tot stand te brengen. Via de digitale koppeling kan een deel van de zaakgegevens geautomatiseerd worden uitgewisseld via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De innovatie is aan het einde van het jaar opgeleverd en met de gemeente Bloemendaal is een piloottraject gestart.

Of we met uw gemeente de koppeling tot stand kunnen brengen is afhankelijk van het gemeentelijk zaakstelsel waarvan gebruik wordt gemaakt. Elk zaakstelsel vraagt om een maatwerkaansluiting, daarom ontwikkelen we in samenwerking met verschillende gemeenten door en vindt de aansluiting van gemeenten in fasen plaats. U heeft daar in het begin van 2025 een bericht over ontvangen.

Tegelijkertijd werken we – samen met onze zusterorganisaties Libau en Hûs en Hiem – verder aan het verbreden van de mogelijkheden in MOOI DARS, zoals ambtelijke advisering en advisering aan bijvoorbeeld omgevingsstafels.

Nr. 7 Foto van de Breestraat met nr. 36 t/m 40 erop. Momenteel zijn de panden gesloopt en is de bouw gestart.
Bron: Studio Architectura

Thema: Nieuwbouw in het winkelgebied

Door Kees Doornenbal

De Breestraat is een van de oudste straten van Beverwijk met een opvallend breed wegprofiel, die al vanaf de Middeleeuwen werd bewoond. De meeste panden aan de Breestraat stammen echter uit de vorige eeuw, en er zijn 7 panden aangewezen als monument (rijksmonument en gemeentelijk monument). Onder de rijksmonumenten vallen de panden die ouder zijn dan de 20^e eeuw.

De Breestraat is al jaren in ontwikkeling, en ook dit jaar heeft de commissie over meerdere plannen in de Breestraat geadviseerd. Vaak gaat dit om plannen waarbij een volumevergroting plaatsvindt, hetzij door sloop-nieuwbouw of het optoppen van een bestaand pand. Door de breedte van de Breestraat werkt de gemeente mee aan het realiseren van hogere volumes. Ook wordt de commissie om advies gevraagd voor dergelijke ontwikkelingen in de Breestraat, omdat de straat staat aangemerkt als cultuurhistorisch waardevol gebied.

Per aanvraag probeert zowel de gemeente als de commissie maatwerk te bieden. Vaak wordt medewerking verleend aan nieuwe panden van vijf tot zes bouwlagen hoog, maar de nabijheid van beschermde panden heeft hier ook invloed op. De commissie kijkt altijd hoe de aansluiting met het monument is, zowel qua schaal van de gebouwen als de architectuur. Ook is parcellering een belangrijk punt in de advisering. De Breestraat kenmerkt zich door een pandsgewijze architectuur, waardoor wordt gestuurd om een afwisselend architectonisch beeld in plaats van nieuwe panden met één lange horizontale gevel.

De bouwplannen voor Breestraat 36 t/m 40 en Breestraat 56 zijn exemplarisch voor de transformatie van de Breestraat. Het eerstgenoemde project is nieuwbouw van drie panden met vijf bouwlagen, die ieder een historische uitstraling krijgen met rijke detaillering en materiaalgebruik. De commissie heeft in haar adviezen met name gestuurd op architectonische elementen zoals de vormgeving van plinten, balkons en vensters. De nieuwbouw voor Breestraat 56 krijgt een meer eigentijdse uitstraling, wat volgens de commissie denkbaar is, maar wel onder voorwaarde dat er een passend volume met kap wordt gerealiseerd. De commissie heeft geadviseerd over diverse volumestudies en in 2025 gaat zij verder met het adviestraject.

Nr. 8 Nieuw ontwerp voor Breestraat 36 t/m 40.
Bron: Studio Architectura

Nr. 9 Studie naar een nieuw volume op de locatie Breestraat 56.
Bron: Ronald Janssen Architecten

Cijfers

Cijfers

In de onderstaande tabellen is onze advisering in 2024 weergegeven in cijfers. Deze worden per deeltabel apart toegelicht.

Aantal aanvragen en aanvraagsoorten

In 2024 heeft de gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit 35 nieuwe aanvragen behandeld. Met 30 herhalingen daarbij opgeteld komt het aantal behandelde plannen in totaal uit op 65. Daarnaast is de commissie in verschillende stadia om advies gevraagd. In 2024 is bijna de helft van het aantal nieuwe plannen een preadvies. De commissie waardeert het als zij in een vroegtijdig stadium wordt betrokken bij de plannen, omdat wijzigingen in deze fase gemakkelijker zijn aan te brengen. Een plan is immers nog niet heel ver uitgewerkt, waardoor er tijd en kosten in een volgend stadium wordt bespaard; de ervaring leert dat de aanvraag omgevingsvergunning soepeler verloopt als er eerst een preadvies is aangevraagd.

AANVRAAGSOORT	AANTAL AANVRAGEN	HERHALING	AANTAL BEHANDELINGEN
Omgevingsvergunning	12	14	26
Preadvies / vooroverleg	17	15	32
Beleidsadvisering	5	1	6
Handhaving en excessen	1	-	1
Aantal behandelingen	35	30	65

Adviezen

In 2024 was bij 68% van de plannen bezoek aanwezig voor een overleg. Bij 7 gevallen kon de commissie bij de eerste behandeling van een aanvraag omgevingsvergunning adviseren akkoord te gaan. Bij de eerste behandeling van een preadvies was dit bij 12 plannen het geval (akkoord op hoofdlijnen (met opmerking), akkoord met voorwaarde). In veel gevallen betrof dit plannen waarvan het eerste ontwerp al voldeed aan het gemeentelijk beleid en waarvan een compleet dossier aan de commissie werd voorgelegd. In sommige gevallen duurde het langer om tot een akkoord te komen, bijvoorbeeld vanwege de complexiteit van een plan. Ook in die gevallen streeft de commissie naar een positief eindadvies.

ADVIEZEN AAN B&W	2024
Aanhouden	17
Akkoord	7
Akkoord met voorwaarde	4
Akkoord op hoofdlijnen	7
Akkoord op hoofdlijnen met opmerking	1
Beleidsadvies	3
Collegiaal overleg	5
Niet akkoord	10
Niet akkoord, nader overleg	9
Niet akkoord, tenzij	2
Eindtotaal	65

Register van plaatsvervangers

Vastgesteld op 31 december 2024

De aan MOOI Noord-Holland verbonden adviseurs zijn opgenomen in het jaarlijks vast te stellen [register van plaatsvervangers](#).

MOOI Noord-Holland voorziet bij incidentele afwezigheid van de voorzitter of één van de leden in vervanging door een gekwalificeerd commissielid, die zitting heeft in één van de onder MOOI Noord-Holland ressorterende adviescommissies.

Thema: Het uitbreiden van woningen in het beschermde gezicht

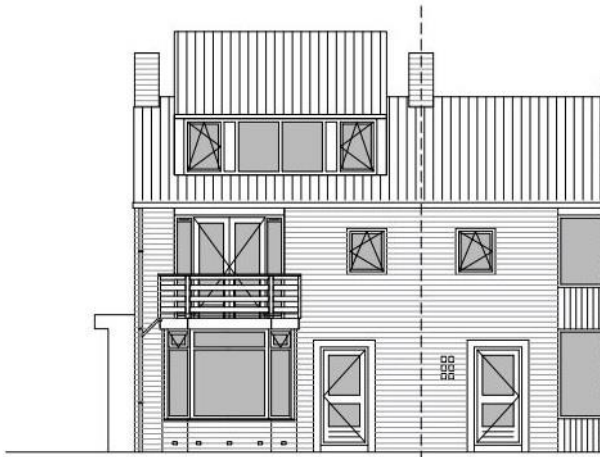
Door Romy Schuit

De afgelopen jaren is er steeds meer behoefte aan grotere woningen. De commissie heeft in 2024 dan ook diverse uitbreidingsplannen gezien, ook voor woningen in het beschermde dorpsgezicht van Wijk aan Zee. Veel van deze uitbreidingsplannen voldeden niet aan de planologische criteria in het (tijdelijke) omgevingsplan, maar de gemeente had in veel gevallen wel de wens om medewerking te verlenen. Aan de commissie de taak om gezamenlijk met de ontwerper en eigenaren tot een passende oplossing te komen.

In de publicatie *Wijk aan Zee. Bouwstenen voor een gemeentelijk beschermd dorpsgezicht* staat de historische ontwikkeling van Wijk aan Zee omschreven, de ligging en het karakter, de cultuurhistorische waarden, en de kenmerken die in ieder geval behouden moeten blijven bij ruimtelijke ontwikkelingen. Deze informatie vormt het uitgangspunt voor de advisering van de commissie. Met name het uitgangspunt 'behoud en versterk de kleinschalige dorpsstructuur' is van belang bij dergelijke uitbreidingen. De commissie adviseert daarom altijd een uitbreiding ondergeschikt te maken aan de bestaande woning, en daar waar nodig een ontwerpstudie uit te voeren van verschillende ondergeschikte uitbreidingsopties.

Een voorbeeld hiervan is Dorpsduinen 15. Er werd voorgesteld om de kapverdieping te vergroten door de nok te verhogen (recht omhoog). Volgens de commissie was er geen sprake van een ondergeschikte toevoeging, waardoor de ontwerper een schetsmatige studie heeft uitgevoerd naar uitbreidingsmogelijkheden die aansluiten bij de woonwensen van de eigenaren én passen binnen de kleinschalige dorpsstructuur. Uiteindelijk is er voor een type

dakopbouw waarbij het voorste dakvlak naar achteren wordt verlengd, en op het voordakvlak een dakkapel wordt geplaatst. De commissie is blij met het eindresultaat en heeft het ontwerp aangeduid als precedent voor vergelijkbare panden in de straat.

Voorgevel nieuw

Zijgevel nieuw

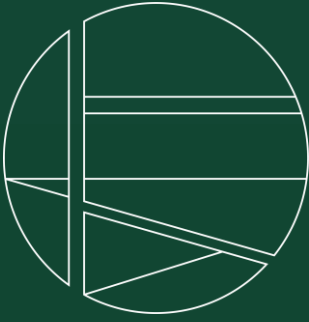

Voorgevel nieuw

Zijgevel nieuw

Nr. 11 Ontwerpen voor Dorpsduinen 15. Boven het eerste ontwerp en onder het gewijzigde ontwerp.
Bron: Dekker Bouwbegeleiding

De advisering

De advisering

De adviezen zijn openbaar en worden uitgebracht aan het college van B&W. In het jaar 2024 is de het college van B&W contrair gegaan aan een van de adviezen. Hierbij gaat het om het vervangen van alle voegen van Huize Westerhout.

Beleidsadviezen

De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit doet meer dan alleen advies geven over bouwplannen. Afgelopen jaar heeft zij de gemeente geadviseerd over de aanwijzing van een aantal gemeentelijke monumenten aan de Zeestraat in Wijk aan Zee. Dit doet de commissie op basis van een redengevende omschrijving; een document waarin de waarden van een potentieel monument staan beschreven. Allereerst gaat de commissie na of de redengevende omschrijving voldoet aan de richtlijn 'waarderingscriteria' voor bouwkunst, opgesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Daarna maakt de commissie een afweging of de vijf waarden, zoals omschreven in de redengevende omschrijving, dermate hoog zijn om het pand aan te wijzen als gemeentelijk monument. Hierbij gaat het om cultuurhistorische waarden, situationele en ensemblewaarden, architectuurhistorische waarden, gaafheid en herkenbaarheid, en zeldzaamheid. Voor beide panden aan de Zeestraat concludeerde de commissie dat deze voldoende waarden bevatten om aangewezen te worden als monument. De gemeente heeft beide panden aangeduid als voorlopig gemeentelijke monument.

Nr. 12 Zeestraat 341 in Wijk aan Zee, aangewezen als voorlopig gemeentelijk monument.
Bron: foto is afkomstig uit de redengevende omschrijving.

Ondersteunende activiteiten

De adviseurs van MOOI Noord-Holland doen meer dan hun werk in de gemeentelijke adviescommissies. Wij ondersteunen vrijwel alle gemeenten in Noord-Holland bij het behoud en de ontwikkeling van omgevingskwaliteit en vanuit het Steunpunt Cultureel Erfgoed, een taak die MOOI Noord-Holland uitvoert in opdracht van de provincie, zijn diverse bijeenkomsten over onder ander actuele erfgoedthema's en werken met de Omgevingswet georganiseerd.

Thema: De verduurzaming van monumenten

Door Marcel Heijmans

De commissie ontvangt veelvuldig aanvragen voor het verduurzamen van monumenten. Gelet op de bewustwording aangaande milieuvraagstukken en de stijgende energieprijzen verwacht de commissie dat deze aanvragen in aantal zullen toenemen. De middelen die door de aanvragers voor verduurzaming worden ingezet variëren van het aanbrengen van isolatie bij vloeren, gevels en daken tot het vervangen van beglazing en aanbrengen van warmtepompen en zonnepanelen. De commissie is zich bewust van deze noodzaak, maar hanteert bij haar adviezen voor monumenten het uitgangspunt 'behoud gaat voor vernieuwing'.¹ Zo wordt voor het aanbrengen van isolatie bijvoorbeeld gekeken naar de monumentale waarden van interieurafwerkingen en op welke wijze deze worden gerespecteerd. In sommige gevallen is het goed mogelijk afwerkingen te verwijderen en na aanbrengen van isolatie terug te plaatsen, zoals bij Prinsesselaan 17 het geval is. Daar wordt de historische lambrisering teruggebracht nadat de wanden zijn geïsoleerd.

Het vervangen van beglazing is in nagenoeg alle gevallen maatwerk. De fijne detaillering van raamhout en roeden laat slechts een beperkte glasdikte toe. Dubbele beglazing is dan

¹ Het uitgangspunt 'behoud gaat voor vernieuwing' is conform de restauratieladder van Stichting ERM. Dit instrument wordt landelijk gebruikt is gebaseerd op het Charter van Venetië, een internationaal handvest voor de restauratie van monumenten.

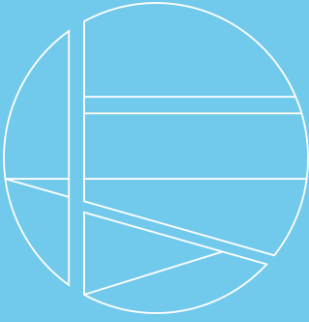
vaak niet mogelijk. Een voorbeeld hiervan is Groenelaan 69. De ramen waren voorzien van dermate dunne eiken roedes, waardoor dubbele beglazing niet ging passen zonder de ramen aan te passen. De ramen waren echter historisch, waardoor de commissie heeft geadviseerd achterzetbeglazing toe te passen, of BENG beglazing in de huidige raamprofielen aan te brengen. BENG beglazing is een voorbeeld van een dun glassoort met verrassend hoge isolatiewaarden.

De commissie verwacht ook de komende jaren veel verduurzamingsaanvragen voor monumenten. Zij verwijst de aanvragers regelmatig naar het document *Een warme jas, over het mooi en goed verduurzamen van oude huizen*, dat vrij op internet is te raadplegen, maar adviseert ook de gemeente om na te denken over verduurzamingsbeleid voor monumenten.

Nr. 14 De commissie op locatiebezoek bij Groenelaan 69. Commissieleden Kees en Marcel bekijken de huidige staat van de ramen n.a.v. de vraag om de ramen te vervangen en dubbel glas toe te passen.

Bron: MOOI Noord-Holland

Evaluatie en aanbevelingen

Evaluatie en aanbevelingen

Als onafhankelijk adviseur dragen wij bij aan een goede omgevingskwaliteit in uw gemeente. Die zorg delen we samen met de initiatiefnemers en met u. Elk jaar bespreken we tijdens een evaluatiegesprek met de portefeuillehouder de belangrijkste ontwikkelingen binnen uw gemeente en formuleren we aandachtspunten voor de toekomst. Op vrijdag 11 juli 2025 vond dit jaarlijkse evaluatiegesprek plaats over het jaar 2024.

Tijdens het evaluatiegesprek zijn de thema's in het jaarverslag besproken. De commissie ziet veel erfgoed gerelateerde ontwikkelingen in Beverwijk op verschillende schaalniveaus, van herbestemmingen en grootschalige restauraties tot de verbouw en verduurzaming van monumentale woonhuizen, en heeft ook een toelichting van haar werkwijze gegeven. Om de monumenteigenaren nog beter van dienst te zijn, heeft de commissie gepleit voor duurzaamheidsbeleid en de gemeente de suggestie gedaan om na te denken over een tegemoetkoming richting de monumenteigenaren door bijvoorbeeld legeskosten te verlagen of kwijt te schelden, of een abonnement van de Monumentenwacht te financieren.

Daarnaast kwamen een aantal belangrijke ontwikkelingen voor gemeente Beverwijk ter sprake. De wethouder benoemde Meerplein, Ankies Hoeve en Bazaarstad. Omdat laatstgenoemde ontwikkeling zich in de attentiezone van de Stelling van Amsterdam bevindt, is de commissie ook op de hoogte gebracht. Zij ziet de ontwikkeling van de Bazaarstad als kans om meer omgevingskwaliteit aan het huidige gebied toe te voegen. Om dit te kunnen waarborgen en gezien de omvang en het belang van de ontwikkeling voor Beverwijk, pleit zij voor een vorm van advisering over omgevingskwaliteit dat verder gaat dan alleen cultuurhistorie en erfgoed. Het is namelijk van belang dat er een fijne wijk ontstaat voor

Beverwijkers waar zij kunnen wonen, werken, winkelen en recreëren, en een geslaagd voorbeeld zet de toon voor de toekomstige (gebieds-)ontwikkelingen binnen gemeente Beverwijk.

Overige aanbevelingen door de commissie

De gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Beverwijk doet - vanuit haar ervaringen en inzichten - nog de volgende aanbevelingen:

- In het streven naar goede omgevingskwaliteit is samenwerking met alle betrokken partijen van belang, evenals het vroegtijdig in gesprek gaan met elkaar. In het kader hiervan kan een beroep worden gedaan op een (van onze) adviseurs om aan te schuiven bij een omgevingstafel. Daarnaast denkt de commissie ook graag mee met het borgen van cultuurhistorie in bijvoorbeeld stedenbouwkundige visies.
- Verduurzaming en het klimaat zijn actuele thema's die steeds zichtbaarder en ingrijpender aanwezig zijn. De groeiende vraag naar zonnepanelen, warmtepompen heeft impact op de bebouwde omgeving, maar ook veranderingen in gebruik van materialen (duurzaam geproduceerd en hernieuwbaar) en maatregelen voor de biodiversiteit brengen steeds nadrukkelijker veranderingen met zich mee. De invoering van de Omgevingswet is voor veel gemeenten een logisch moment om beleid voor verduurzaming (van erfgoed) te maken. Gemeente Beverwijk heeft hier geen beleid voor, maar de commissie adviseert om actief aan de slag te gaan met verduurzamingsbeleid. De RCE heeft bijvoorbeeld een afwegingskader Verduurzaming van monumenten opgesteld; richtlijnen die een op een over zijn te nemen in beleid. Uiteraard is de commissie ook bereid om mee te denken over het thema en te ondersteunen waar mogelijk.
- Steeds vaker krijgt de commissie via monumenteneigenaren of potentiële eigenaren vragen over de mogelijkheden voor het verbouwen, restaureren en verduurzamen van monumentale woningen. Om deze inwoners nog makkelijker van dienst te zijn, doet de commissie de aanbeveling om een monumentenspreekuur in te stellen. Tijdens dit spreekuur kunnen de inwoners zonder afspraak een van de leden van de commissie benaderen om al hun inhoudelijke en procesmatige vragen te stellen.
- Met de intrede van De Omgevingswet werken gemeenten aan nieuw instrumentarium op het gebied van een goede omgevingskwaliteit. Uw commissieleden hebben al ervaring met het ontwikkelen van nieuwe, minder gedetailleerde en op maatschappelijke doelen gebaseerde kaders. Graag stellen we deze knowhow ter beschikking.
- Mochten er vragen zijn over de Omgevingswet, de rol van de commissie of bent u benieuwd naar onze werkzaamheden? U bent welkom om aan te sluiten bij onze vergaderingen, of wij komen graag bij u langs.
- Als u hulp nodig heeft op het vlak van beleid over erfgoed, dan kunt u contact opnemen met het Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland. Hier proberen we waar het kan binnen bepaalde grenzen ondersteuning te bieden. Laat vooral weten wanneer hulp gewenst is.

Tot slot

Met dit jaarverslag geven we inzicht in de manier waarop de Gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit aan de hand van de geldende beleidskaders adviseert over goede omgevingskwaliteit binnen uw gemeente. Dit is een doel waar wij ons graag voor inzetten en aan bijdragen. We doen dat zoveel mogelijk in het openbaar en in dialoog met betrokkenen.

De plannen in dit jaarverslag zijn slechts een greep uit de vele uiteenlopende plannen waarover de commissie dit jaar heeft mogen adviseren. Wij nodigen u van harte uit om in 2025 (digitaal) bij ons binnen te lopen en zelf te ervaren hoe boeiend en genuanceerd de advisering over omgevingskwaliteit is.

Colofon

Auteur

Romy Schuit, secretaris - lid gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Beverwijk

Met bijdragen van

Kees Doornenbal, lid gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Beverwijk

Natasja Hogen, voorzitter gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Beverwijk

Marcel Heijmans, roulerend lid gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Beverwijk

Bo Jonk, commissiesecretaris en projectmedewerker Erfgoed MOOI Noord-Holland

Jef Mühren, directeur MOOI Noord-Holland

Sanne Veersema, communicatiemedewerker MOOI Noord-Holland

Alkmaar, maart 2024

Basisontwerp

Funcke Creatieve Partners

Uitwerking

Peter Koomen

MOOI Noord-Holland adviseurs omgevingskwaliteit

Emmastraat 111

1814 DP Alkmaar

072-520 44 59

info@mooinoord-holland.nl

www.mooinoord-holland.nl

@MOOI_NH